

ното развитие и обогатяване, както и реализацията им се свързват с дейността на отделни личности и винаги имат свои конкретни измерения, ще спрем вниманието си върху приноса на първите трима пазарджишки младежи получили образование в странство - Константин Величков /1855-1907 г./, Яков Матакиев /1852-1921 г./ и Иван Войводов /1851-1930 г./, за духовното израстване на родния град.

Ще структурираме информацията, събрана от запазените документи съхранени в ДА-Пазарджик, БИА на НБ"Св.св. Кирил и Методий" - София, архив на къща-музей "К. Величков" - Пазарджик, както и непубликуван и съхранен във фондовете на Исторически музей - Пазарджик спомен на Иван С. Войводов, в следните основни направления: дейността на тримата пазарджишки младежи като строители на новобългарското образование и култура в нашия град и ролята им на двигатели, ускорители и организатори на национално-освободителните борби в нашия край през 70-те години на XIX век.

Насочването на пазарджишки младежи през 70-те години на Запад отговаря не само на новите социално-икономически тенденции в развитието на българското общество, но и изразява стремежа за непосредствено общуване с водещите в културната област европейски страни. През този период широка културно-просветна и народополезна дейност в Пазарджик развиват двете класни училища, читалището "Виделина" и местното женско дружество "Просвета". За духовното приобщаване към най-високите културни и научни достижения определена роля има и богатата българска периодика, получавана в читалището.

Константин Величков, Яков Матакиев и Иван Войводов завършват Главното класно училище в Пазарджик при учителя Юрдан Ненов. Описвайки учителя си като "естествен интелгент, трудолюбив и работлив"¹, Иван Войводов подчертава: "Той даде нам основни познания от всичко, което ни преподаваше и разви у нас любов към науката, патриотизма, длъжностите ни към обществото и другите хора"².

Отличните постижения на Юрдановите ученици впечатляват читалищното настоятелство и те са първите младежи, изпратени като особено надарени ученици с "пособие на читалището" да завършат "науките си в странство"³. Трябва да отбележим, че поместените в пресата обширни очерци за образованието в Чехия, описанието на учебните планове за висшите училища в Прага и Табор допринасят твърде много при избора на училище за обучение на младите хора. Предимствата за ученолюбивите българи са предмет на обсъждане от читалищното настоятелство. Известно сред пазарджишките читалищни дейци е и името на директора на Реалната гимназия в гр. Табор Вацлав Кржижек, който се славя "като въодушевен приятел на южните славяни и деен просветен деец"⁴.

През 1868 г. Константин Величков се записва в Цариградския императорски лицей в Галата Сарай, през 1870 и 1872 г. Яков Матакиев и Иван Войводов заминават за гр. Табор, Чехия, и след успешно издържан изпит се записват в V клас на Реалната гимназия. След завършване на VI клас Ив. Войводов продължава в Новос-